

NORGES TEKNISK-NATURVITENSKAPELIGE UNIVERSITET
INSTITUTT FOR INDUSTRIELL ØKONOMI OG TEKNOLOGILEDELSE

Faglig kontakt under eksamen: Morten Helbæk, tlf. 926 54 567

EKSAMEN I TIØ4295 BEDRIFTSØKONOMI

Mandag 12. desember 2011

Tid: kl 09.00 – 13.00

Hjelpemidler: D – Ingen trykte eller håndskrevne hjelpemidler tillatt. Bestemt, enkel kalkulator tillatt.

Oppgavesettet består av to deler der hver del teller like mye.

Del A inneholder 14 flervalgsoppgaver (multiple choice) der svarene skal skrives på eget svarsjema. Hver flervalgsoppgave har fire svaralternativ der bare ett er korrekt. Hvis du markerer mer enn et svaralternativ på en oppgave, blir det regnet som galt svar. Hver flervalgsoppgave teller like mye.

Del B inneholder 2 oppgaver som skal besvares fullstendig på papir. Hver oppgave teller like mye.

Lykke til.

Del A – Flervalgsoppgaver

Skriv svarene på eget skjema

Oppgave 1

Et selskap har følgende balanse pr. 01.01.2010.

Debet		Kredit	
Maskin	600 000	Egenkapital	350 000
Varer	250 000	Gjeld	550 000
Kontanter	50 000		
Sum	900 000	Sum	900 000

I løpet av 2010 skjer følgende:

Vi kjøper varer for 980 000. På slutten av året er varebeholdningen på 120 000.

Vi mottar 1 200 000 i betaling for solgte varer

Maskinen avskrives med 150 000

Vi betaler 180 000 i avdrag på lånet (ingen renter).

På slutten av året (pr. 31.12.2010) er kontantbeholdningen og egenkapitalen:

- a) Kontanter = 90 000 og egenkapital = 410 000
- b) Kontanter = 270 000 og egenkapital = 290 000
- c) Kontanter = 90 000 og egenkapital = 290 000
- d) Kontanter = 270 000 og egenkapital = 410 000

Oppgave 2

--- ??? --- sier at årets endring i opptjent egenkapital skal forklares gjennom resultatregnskapet.

I stedet for «--- ??? ---» skal det stå:

- a) Transaksjonsprinsippet
- b) Kongruensprinsippet
- c) Sammenstillingsprinsippet
- d) Opptjeningsprinsippet

Oppgave 3

I balansen i årsrapporten er kundefordringer:

- a) langsiktig gjeld
- b) kortsiktig gjeld
- c) et omløpsmiddel
- d) et anleggsmiddel

Oppgave 4

Selskap A selger varer for 500 000 kr til selskap B. Varene leveres den 17. desember 2010. Selskap B betaler fakturaen den 15. januar 2011. I selskap A sitt årsregnskap for 2010 vil de nevnte 500 000 kr vises som:

- a) Gjeld
- b) Kostnad
- c) Egenkapital
- d) Inntekt

Oppgave 5

Råvarelageret for en produksjonsbedrift er verdsatt til 372 000 kr den 01.01.2010, og til 578 000 den 31.12.2010. I løpet av 2010 har bedriften kjøpt inn råvarer for 5 237 000 kr. Hva blir råvarekostnaden i regnskapet for 2010?

- a) 5 031 000 kr
- b) 5 443 000 kr
- c) 5 237 000 kr
- d) 4 659 000 kr

Oppgave 6

Et anleggsmiddel anskaffes for 700 000 kr ved årsskiftet, og avskrives etter saldometoden med 30 %.

Avskrivningen det femte året blir:

- a) 50 421
- b) 52 380
- c) 72 030
- d) 35 295

Oppgave 7

Et selskap har en maskin som de anskaffer for 300 000 kr ved starten av år 1. I finansregnskapet skal maskinen avskrives lineært over 10 år. Skattemessige saldoavskrivninger for denne maskinen er 30 % og skattesatsen er 28 %. Anta at selskapet hvert år fremover vil ha 200 000 kr i inntekter og 100 000 kr + avskrivninger på maskinen som kostnader. Gjeldsposten utsatt skatt starter på null. Hva vil denne gjeldsposten være etter 3 år?

- a) 3 948
- b) 29 988
- c) 27 030
- d) 26 040

Oppgave 8

Et selskap legger frem følgende balanse:

Anleggsmidler 3 000 000	Egenkapital 2 300 000
	Langsiktig gjeld 3 300 000
Omløpsmidler 4 700 000	Kortsiktig gjeld 2 100 000

Selskapet arbeidskapital er:

- a) 2 600 000
- b) 700 000
- c) 7 700 000
- d) 3 000 000

Oppgave 9

I løpet av 2010 selger en produksjonsbedrift 2 500 enheter av et produkt til 80 kr per enhet. Variabel kostnad per enhet er 35 kr. Faste kostnader for 2010 er 75 000 kr. Hva blir det totale dekningsbidraget for 2010?

- a) 37 500 kr
- b) 112 500 kr
- c) 135 000 kr
- d) 200 000 kr

Oppgave 10

For en gitt periode oppnår et selskap 25 800 i inntekter, 45 % i dekningsgrad og 3 200 kr i resultat. Faste kostnader for perioden var:

- a) 11 610
- b) 22 600
- c) 1 440
- d) 8 410

Oppgave 11

En bedrift produserer robåter og har registrert følgende kostnader for en normalperiode:

Avdeling:	Materialavdeling	Tilvirkningsavdeling	Salgs- og adm.avdeling
Direkte material	6 000 000		
Direkte lønn		8 000 000	
Indirekte kostnader	900 000	3 000 000	3 580 000

Bedriften benytter selvkost i sine kalkyler. For de indirekte kostnadene i materialavdelingen skal direkte material benyttes som fordelingsgrunnlag, og for de indirekte kostnadene i tilvirkningsavdelingen skal direkte lønn benyttes som fordelingsgrunnlag. Salgs- og administrasjonskostnader kalkuleres inn som et prosenttillegg av tilvirkningskost.

Bedriften har fått inn bestilling på en robåt. Til denne båten regner de med å bruke 17 800 kr i direkte material og 22 000 i direkte lønn. Selvkost for denne båten blir:

- a) 60 864
- b) 50 720
- c) 59 173
- d) 52 380

Oppgave 12

Et selskap fører sitt normalkostregnskap for 2010 etter selvkostmetoden og oppnår et produksjonsresultat på 398 200 kr. Inngående varebeholdning er på 785 000 kr, mens utgående varebeholdning er på 697 000 kr. Dersom selskapet hadde brukt bidragsmetoden, ville inngående varebeholdning vært vurdert til 298 300 kr, mens utgående varebeholdning ville vært vurdert til 264 860 kr. Hva ville resultatet blitt dersom selskapet hadde brukt bidragsmetoden?

- a) 343 640 kr
- b) – 54 560 kr
- c) 507 320 kr
- d) 452 760 kr

Oppgave 13

En bedrift budsjetterer med et salg på 900 000 kr i januar, 700 000 kr i februar og 580 000 kr i mars i sitt resultatbudsjett. Alt salg skjer innenlands og fordeler seg jevnt over hver måned. Satsen for merverdiavgift er 25 %. Bedriften gir kundene en kreditt på 45 dager. Hva blir kundefordringer ved utgangen av mars (pr. 31.03)?

- a) 1 600 000 kr
- b) 978 500 kr
- c) 725 000 kr
- d) 1 162 500 kr

Oppgave 14

I ABC-kalkulasjon er aktiviteten maskinbearbeiding av en del til et produkt:

- a) enhetsbasert
- b) seriebasert
- c) produktbasert
- d) bedriftsnivåbasert

Del B – Langsvarsoppgaver

Oppgave 1

En serieproduserende bedrift benytter selvkostprinsippet i sine kalkyler der de indirekte kostnader blir innkalkulert på grunnlag av normalsatser. For 2010 får vi oppgitt følgende tall (i kr):

	Material- avdeling	Tilvirknings- avdeling 1	Tilvirknings- avdeling 2	Salgs- og adm. avdeling
Budsjetterte indirekte kostnader	80 000	240 000	320 000	256 000
Budsjettert direkte materialforbruk	800 000			
Budsjettert direkte lønn tilvirkningsavdeling 1		480 000		
Budsjettert direkte lønn tilvirkningsavdeling 2			640 000	
Budsjettert antall arbeidstimer tilvirkn.avd. 1		32 000		
Budsjettert antall arbeidstimer tilvirkn.avd. 2			45 000	

Som aktivitetsmål for innkalkulering av indirekte kostnader benytter bedriften følgende størrelser:

Materialforvaltningsavdeling: Direkte materialforbruk

Tilvirkningsavdeling 1: Antall arbeidstimer

Tilvirkningsavdeling 2: Direkte lønn

Salgs- og administrasjonsavdeling: Tilvirkningskost solgte varer

Du får følgende opplysninger om tilvirkningen i mars 2011:

Ordre nr.:	2	3	4	Totalt
Direkte materialforbruk	12 000	32 000	16 000	60 000
Direkte lønn tilvirkningsavdeling 1	8 000	18 000	10 000	36 000
Direkte lønn tilvirkningsavdeling 2	12 000	24 000	12 000	48 000
Antall arbeidete timer i tilvirkningsavd. 1	550	1250	720	2 520

Per 1. mars hadde bedriften følgende beholdninger av varer i arbeid og ferdigvarer:

Ordre nr.:	Ferdigvarer Ordre 1	Varer i arbeid Ordre 2
Direkte materialforbruk	15 000	4 200
Direkte lønn tilvirkningsavdeling 1 og 2	18 000	2 100
Kalkulert tillegg materialforvaltningsavdeling	1 500	420
Kalkulert tillegg tilvirkningsavdeling 1	3 000	630
Kalkulert tillegg tilvirkningsavdeling 2	4 300	420
Tilvirkningskost:	41 800	7 770

Andre opplysninger om de enkelte ordrer:

Ordre nr. 1 er solgt i mars. Salgsbeløpet var kr 62 000.

Ordre nr. 2 er ferdigprodusert og solgt i mars for kr 73 000.

Ordre nr. 3 ble påbegynt i mars, men ikke ferdigprodusert.

Ordre nr. 4 ble påbegynt og ferdigprodusert i mars.

De virkelige indirekte kostnadene i mars 2011 ble:

Material-avdeling	Tilvirknings-avdeling 1	Tilvirknings-avdeling 2	Salgs- og adm. avdeling
7 200	17 000	27 000	15 500

Beregn alle nødvendige tilleggssatser, gjør alle nødvendige mellomregninger, og før driftsregnskapet for mars 2011. Du kan benytte følgende oppsett i besvarelsen din hvis du ønsker det:

Beskrivelse	Normalsats (budsjett)		Ordre 1		Ordre 2		Ordre 3		Ordre 4		Normalkost	Virkelig	Dekningsdiff
	Kr	%	Gr.lag	Kr	Gr.lag	Kr	Gr.lag	Kr	Gr.lag	Kr	Kr	Kr	Kr
Salgsinntekter													
Direkte materialer													
Direkte lønn													
Indir. tilvirkn.kostnader:													
Materialavd.													
Tilvirkningsavd. 1													
Tilvirkningsavd. 2													
Tilvirkn.kost i perioden													
Beh.endinger Varer i arbeid													
Tilvirkn.kost ferdige varer													
Beh.endinger ferdigvarer													
Tilvirkningskost salg													
Indir. kostnader St&A													
Selvkost													
Produktresultat													
Sum dekningsdifferanser												←	
Produksjonsresultat													

Oppgave 2

Varehandelsbedriften Ping har utarbeidet følgende balanseprognose for den 31.12.2011 (i kr):

Eiendeler

Anleggsmidler	238 000
Varelagre	99 000
Kundefordringer	101 000
<u>Kontanter</u>	<u>3 000</u>
Sum eiendeler	441 000

Egenkapital og gjeld

Aksjekapital	90 000
Annen egenkapital	43 000
Langsiktig gjeld	145 000
Kassekreditt (limit: 100 000)	30 000
Leverandørgjeld	47 000
Skyldig skatt	10 000
Skyldig mva.	39 000
Skyldig/påløpt arbeidsgiveravgift	7 500
Skyldige feriepenger	22 000
<u>Skyldige renter</u>	<u>7 500</u>
Sum egenkapital og gjeld	441 000

Resultatbudsjettet for januar 2012 er som følger (i kr):

Salgsinntekter	100 000
<u>– Varekostnader</u>	<u>55 000</u>
Bruttofortjeneste	45 000
Betalbare driftskostnader	12 500
Lønnskostnader	23 000
<u>Avskrivninger</u>	<u>2 500</u>
Driftsresultat	7 000
<u>Rentekostnader</u>	<u>1 500</u>
Resultat før skatt	5 500
<u>– skatt (28 %)</u>	<u>1 540</u>
Budsjettert resultat etter skatt	3 960

Det skal utarbeides et likviditetsbudsjett for januar 2012 og et balansebudsjett per 31.01.2012.

Du får følgende tilleggsopplysninger:

1. Kundene har 30 dagers kreditt. Merverdiavgiften er 25 %.
2. Det er bestilt og blir levert varer for kr 15 000, ekskl. mva. i januar. Bedriften har 30 dagers kreditt på varekjøp, som i inneværende år.
3. Det skal betales merverdiavgift på de betalbare driftskostnadene som forfaller til betaling i samme måned som de påløper.
4. Alle ansatte har månedslønn. Arbeidsgiveravgiftssatsen er 14,1 %, mens feriepengesatsen er 12 %.
5. De budsjetterte rentekostnadene for januar forfaller til betaling i april.
6. Skyldig merverdiavgift per 31.12.2011 forfaller til betaling 10.02.2012.
7. Skyldig arbeidsgiveravgift for 6. termin på kr 3 500 forfaller den 15.01. 2012.
8. Det skal betales avdrag og renter på lån med kr 25 000 den 12. januar 2012. Avdraget utgjør kr 17 000 av beløpet.
9. Kontantbeholdningen utlignes mot IB Kassekreditt 01.01 og UB Kassekreditt 31.01. (IB = inngående balanse og UB = utgående balanse.)
 - a) Utarbeid likviditetsbudsjettet for januar 2012 med utgående balansetall. Vis delbudsjettene/beregningene for merverdiavgift, skyldig arbeidsgiveravgift og skyldige feriepenge.
 - b) Utarbeid til slutt den budsjetterte balansen per 31.01.2012.